

Symbole pravdy vítězné,
nám v temnu svítills nadějemi
nad troskami i mořem slz,
když bili jsme se o svou zemi.

Mladovožicko v odboji

*„Viděl jsem slzy v očích žen.
Viděl jsem pěstě zataté.
Počkejte málo, málo jen,
však vy nás poznáte!“*

Halas, „Zpěv úzkosti“.

Byli umučení a byli věznění. Bylo jich mnoho v tak malém městě. Mrtví a koncentrační tábory, to byl jediný důkaz, že tu žije odboj. Mrtví, to jsou ti, kteří nedošli. Na živých je, aby podali svědectví o jejich práci a práci celé skupiny v prostředí plném zrádců. I těch bylo mnoho v tak malém městě. Přímý účastník odboje, spjatý příliš osobně s lidmi a událostmi v něm, je v nebezpečí, že jeho svědectví nebude objektivní. Bylo skutečně třeba časového odstupu a spolupráce všech členů odboje, aby se mnohokrát ověřovaný materiál mohl stát spolehlivým pramenem.

TŘÍDĚNÍ CHARAKTERŮ.

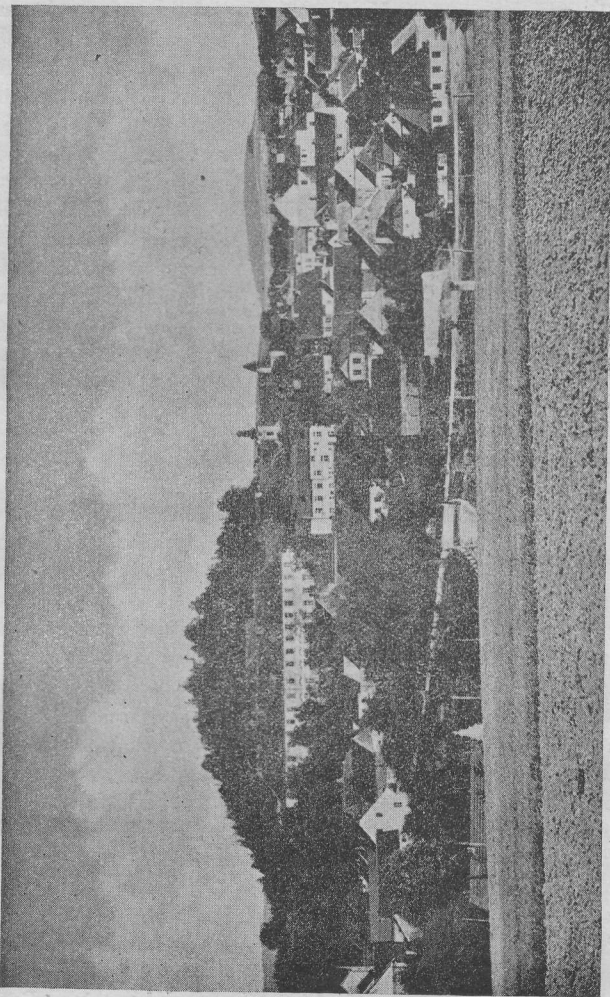
Qui tacet, consentire videtur.

První světová válka vybojovala demokracii politickou. Ponechala však ve státech hospodářský liberalismus. V letech poválečné konjunktury málokdo tušil, že zde je skryt zárodek příští katastrofy. Léta krise nahlodala masy lidu mravně. Kdo pomůže? Přichází liberalistický kapitalismus s hospodářskou mocí, smetá politickou demokracii a nastoluje nový režim. To je fašismus. Politická demokracie zklamala, protože nebyla podepřena demokracií hospodářskou. Zklamala i tam, kde se zdánlivě udržela u moci. Příkladem je Francie. „Srdce jde nalevo, ale kapsa je napravo“. Tak nějak to řekl jeden francouzský politik. Zde je vysvětlení, proč vláda francouzské lidové fronty zrazuje svého nejlepšího spojence, Československo, a pomáhá připravovat Mnichov. Mnichov však není jen věcí politiků. Mnichov je symptom mravní, sociální a názorové bída širokých mas poválečné doby. Máš dojem, jako by se únava intelektuálů „z konce století“ prohryzala celou lidskou společností. Únava násobená sociální bídou, nechutí k válce u těch, kteří ji prožili, a desorientací mladých. Zkušenost starších mladé nepřesvědčuje. Ta se získává tvrdými životními zážitky, proto škody, jež napáchala léta krise mezi mladými, jsou nejtěžší. Mladí, to jsou ti Wernerovi „Lidé na kře“.

Mnichov zničil v českém člověku veškerý pocit právní jistoty. 15. března je jen zákonitý důsledek všeho, co předcházelo. To je však také konec mnichovské krise. Svět si uvědomil, že Hitler nesjednouje Němce, ale nastupuje cestu výboje. Těživá obava, abychom nezůstali osamoceni ve spárech německého imperialismu, se brzy rozplývá. Cesta imperialistů je stejná od věků. Nové výboje, obsazování dalších území, rozptylování vlastních sil po velikých prostorách, miliony potlačených a nespokojených v hranicích nového státního útvaru, špatná administrativa v dobytých částech státu, plnění hospodářských hodnot místo hospodaření a nakonec pád. Pád Hitlerova Německa a jeho pomocníků nebude jiný. Pocit práva se vrací. Je opět proč žít. Zde je počátek odboje.

Národ se štěpí. Malá část podléhá bezprostřednímu tlaku poměrů, využívá příležitosti k osobnímu prospěchu a nastupuje cestu spolupráce s okupanty. Druhá část je největší. Nesouhlasí s novým režimem a věří v jeho konec. Nemá však odvahy k přímému odboji, aspoň ne hned. „Qui tacet, consentire videtur“. Kdo mlčí, zdá se, že souhlasí. Mlčet nestačí. Odboj doma musí přesvědčit světovou veřejnost, že český člo-

věk nesouhlasí s novými poměry. Jaroslav Kvapil ve své knize „Manifest českých spisovatelů“ pěkně pověděl, jak bylo za první světové války nezbytně nutné přesvědčit dohodové státy, že československý odboj zahraniční je součástí odboje doma. To platí i v této druhé světové válce a o uplatnění této pravdy se snaží třetí část národa.

Mladá Vožice

MLADOVOŽICKO V ODBOJI.

Jsou města i kraje, jejichž jména nevyslovíš, aniž by se ti současně nevybavily představy, jež je určují. Třeboň a rybníky, Tábor s husitskou minulostí, Pacov, město Antonína Sovy. Čím je určena Vožice? Město Sedláčkov? Jistě, ale ty dva pojmy nesrostly. Vožičtí je nedovedli dost důrazně prosazovat. A není jiného označení, jež by kraji i městu razilo cestu do světa. Mladovožicko, kotlina sevřená věncem zálesněných vrchů, městečko na její dlani, ne uprostřed. Kraj drobných zemědělců. Ti dole mají méně dřiny a více chleba, ti na stráních více dřiny a méně chleba. Kraj drobných živnostníků. Odtud se chodí do světa za snažším životem. A loučíš-li se pohledem, než ti jej zastíní pásmo vrchů, za nímž je svět, říkáš si posmutněle: „Krásná po chudobě“. Pro chudobu opouštíš město i kraj, pro krásu se k němu budeš vracet. Ublížeš mu však vždycky. Všichni podnikavější odešli, proto nemá kraj dráhu, továrny, proto šachty, zajízvené haldami hluché země, marně čekají. Vožicko, to je příslib. Vožicko je možnost, která čeká. Zde ovšem nebude možno zasáhnout germánského vetřelce ve vojensky důležitých továrnách a dopravních spojích přímo. Úkol odboje na Mladovožicku bude jiný, neméně důležitý a bude splněn dobře.

SKUPINA E. K. ROSOLA.

Odchovanec Masarykův, člen a funkcionář jeho realistické strany, spolupracovník „Mafie“, člověk s mnoha zkušenostmi z první světové války, znatel politických a kulturních poměrů u nás, divadelník, člověk s mnoha známostmi života politického i kulturního, to byl E. K. Rosol. Zkušenosti byly výhodou, přílišná popularita nebezpečím, ale ti, kteří se kolem něho seskupili v podzemní činnosti myslili z počátku na to první.

Již 15. dubna 1939 rozesílá skupina první leták s výzvou k občanům. V něm se rozebírá současná politická situace a co je třeba dělat. Začíná vycházet ilegální časopis „V boj“. První tiskárna je umístěna v továrně Waldes. Továrník Waldes, rodák z Nemyšle, podporuje vydávání i penězi. Není bez zajímavosti, že jedním z rozhodujících činitelů této redakce je generální ředitel zmíněné továrny, [redacted] pozdější vedoucí bojové skupiny pražského rozhlasu, major Rakouš, každoroční návštěvník Mladé Vožice, kde má mnoho známých a přátel. Počátkem července 1939 se Rosolova skupina zapojuje přímo na ústředí odboje. Přijíždí totiž major Jaroslav Boháč, člen odbojové skupiny bývalého kancléře dr. Přemysla Šámala a dr. Šmorance. U Rosolů scházejí se dále plukovník Hron, generál Slunečko, redaktor ing. Pallauš, Ro-

solova dcera Jiřina Ličaurová z Bratislavy, z domácích Mistr Ota Bubeníček, Josef Brich, major Říha, Milada Jungmannová, Ant. Slabý, H. Božek, Fr. Mrázek, tajemník Sedláček. Poslouchá se Moskva, Paříž, Londýn. Projevy státníků na západě se mění, situace pro nás je stále příznivější, ač je třeba určité rezervy, protože v těchto státech jsou stále ještě u moci lidé, kteří pomáhali při mnichovských rozhodnutích. Je nutno získat přesné informace o názorech našich zahraničních pracovníků na současnou situaci. Z rozkazu majora Boháče odjíždí do Prahy Božek. Od dr. Mejstřika, tehdy již sledovaného gestapem, přiváží čsp. V boj, Československý boj, vycházející v Paříži, a důležité informace pro domácí odboj. Navštěvuje též likvidaturu čsl. důstojnictva. Toto spojení trvá až do skončení konfliktu s Polskem. V množnost smírného vyřešení otázky koridoru mezi Polskem a Německem se již nevěří. Válka je nevyhnutelná. U nás je třeba připravit povstání, které bude podporovat boj Poláků. Odboj nabývá pevných forem. Generál Slunečko vypracovává pro celé Mladovožicko plán záškodnických akcí. Z Tábora přijíždí škpt. Novotný a Šafrán a technik staveb. telegr. úřadu Balcar. Přivázejí silnou vysílačku, aby bylo možno navázat přímé spojení s Paříží. To se podaří. Skupina dostává zprávu o shoení zbraní polskými letadly. Nejvhodnějším místem pro shoení je obecní pastviště u Bělče. Plánek místa a legendu vypracovává Jos. Brich s Božkem, signalisační zařízení připravuje Fr. Mrázek, úkryt zbraní slibuje Šorm z Elbaněic a odvoz Fr. Král s Karlem Svatkem, Janem Marešem a Zikmundem Vítovským ze Smilových Hor. Příchody k signalisačnímu trojúhelníku má sřežit Jan Kroneisl a Fr. Vlček z Kamberka. Rosol zapojuje do chystaného povstání všechny hasičské sbory. Zve jejich velitele, vysvětluje jim podrobně situaci a přijímá slib věrnosti.

Současně organisuje Brich sběr všech použitelných zbraní, které by bylo nutno jinak odevzdat. Bývalý školník Jos. Pokorný je ukrývá na půdě obecné školy. Poškozené zbraně opravuje Václav Vaniš. Koncem srpna přivázejí táborští vojáci z rozkazu Jar. Novotného plně auto zbraní, které se podařilo před Němci zachránit z našich vojenských skladů. Jsou tu 4 kulomety, granáty, pušky s náboji. Zbraně přejímá Rosol a Brich a ukládají je na Hradě pod schody. Brich stále trvá na tom, aby všechny nebezpečné věci byly ukrývány na kuenburských pozemcích. Hlídkují tu Rosol, Brich, Božek.

Nečekaně rychlá porážka polské armády mění od základu způsob odboje. Je již zcela jisto, že se válka prodlouží na léta. Činnost je nutno omezit na několik nejspolehlivějších lidí. Přestávají schůzky u Rosolů. Úkoly se dělí. Přehled o činnosti celé skupiny má jen vedoucí. Činnost se rozpadá na dílčí akce. Přísně se dbá, aby o dílčích akcích věděli jen ti, kdo je provádějí. Styk je jen s vedoucím. Zatýká se. Mezi zatčenými je několik Rosolových přátel. Zde jsme u druhé stránky přílišné Roso-

lovy popularity. U té nebezpečné. Rosol sám přichází s návrhem změny vedení. Nemusí uvažovat: „Kdo na moje místo?“ Je tu jediný člověk, je to řídicí učitel Josef Brich.

POD BRICHOVÝM VEDENÍM.

Jsou lidé, jichž si vážíš pro jejich vědomosti, zkušenosti, způsob jednání. Bricha jsi musil mít rád. Byla to nejšťastnější povaha, s jakou ses kdy setkal. Brich snad neměl nepřátel. To o sobě ve Vožici nemohl říci nikdo druhý. Brich měl úplnou důvěru všech a ve všem, co konal. A nebylo toho málo.

Styk s Prahou trvá. Čsp. „V boj“ přiváží od majora Boháče Hedka Bubeníčková a sl. Makešová, z Tábora od sokolského pracovníka Evalda Milada Jungmannová. Koncem září odesílá skupina zbraně z Hradu do Pacovy hory u Chýnova. Za vedení škpt. Jar. Novotného a Šafrána je odvážejí opět táborští vojáci. Též Brichova sbírka zbraní se ze školy odesílá. Pokorný ji vydává Ant. Slabému a Fr. Mrázek odváží zbraně vlastním vozem do Oustějovské kapličky, kde je hlídá Fr. Míchal z Radvanova. Také vrchní četnický strážmistr František Vlček z Kamberka ukrývá nejlepší ze zbraní, které byly odevzdány na četnické stanici. Několik dobrých pušek má v úschově František Mrázek. Před německou důkladností a strachem bylo nutno ukrýt i zbylé a nepotřebné zbraně z městského musea. Božek je předává Vášovi Slabému. Ten je zazdívá v prádelně. Vojenské pušky z musejní sbírky byly již v té době ve sbírce Brichově. Bylo jistě mnoho dalších, kteří neodevdali svou zbraň a ukryli ji. Tak Korbel zakopal několik střelných zbraní vojenského původu. O jiných jsme nevěděli. Mnoho jich neodborným uschováním přišlo nazmar. I na úkryt pronásledovaných členů skupiny je třeba myslet. Opatřuje jej obchodník Karel Dobeš z Kamberka a rolník Fr. Král ze Smilových Hor. To ještě nikdo netuší, že pronásledování je přede dveřmi.

TAJNÁ VYSÍLAČKA.

Pověděli jsme již, že s vysíláním se začalo u Rosolů. Dům však je vedle pošty a uprostřed města. Tedy nevhodné místo. 10. listopadu 1939 přichází k Mistrovi Bubeníčkově Brich s Rosolem a žádají ho, aby dovolil umístit vysílačku ve své vile. Mistr ochotně svoluje. 17. listopadu přijíždí škpt. Jar. Novotný, Šafrán a Balcar, technik stavebního telegrafního úřadu z Tábora. Ten vysílání provádí. Hlídkuje Brich, Rosol,

Jungmannová, Mrázek, Kroneisl, Božek, Slabý, Zákorová. Šifrovaná depeše pro Paříž je odeslána. Táborští odjíždějí. V polovině února 1940 však dostává mistr Bubeníček zprávu, že Novotný a Šafrán jsou zatčeni. Gestapo ví, že byli oba jednoho deštivého dne u něho, pro obrázky ovšem, jak při výslechu tvrdí. Mistr bude tedy při výslechu říkat totéž. Tři dny před jeho zatčením jede gestapák Skřivánek do Smilových Hor. Doprovází ho jeden z našich četníků. Když auto míjí Mistrovu vilu, poznamenává Skřivánek: „Tady toho starého pána budu muset zatknout, ale příliš se mi do toho nechce“. 28. března Mistra skutečně zatýká. Mistr se sotva stačí seznámit se svými dvěma spoluvězni, a již je tu neúnavný Vacek s motákem od Novotného. V něm je sdělení, jak pokračuje výslech a jak má mistr při výslechu vypovídat. Výpovědi se skutečně shodují, jen časově gestapáky maličko obelstili. Zaměnili totiž listopad za srpen. Po výslechu je tu brzy opět Vacek. Brich žádá od Mistra moták pro Novotného a Šafrána. To je 20. dubna. Tož mistr píše moták. Pojednou slyší kroky a dveře jeho cely se otevírají. Sotva stačí papír spolknout a zajíst chlebem. „Je tu gestapo, pojďte nahoru!“ Jdou tedy nahoru. „Co bylo s těmi dráty, které jste tahal po zahradě?“ Vida, udání z Vožice! „To je elektrické vedení, které vedou přes mou zahradu, aby je zkrátily. Stačí se zeptat na radnici ve Vožici“. Závěr výslechu je lepší. Mistr je propuštěn, protože se jeho výpovědi shodovaly a protože věděl, že 20. dubna se narodil největší lump všech věků, Adolf Hitler. Tedy amnestie. Ale ještě není konec. Po týdnu přijíždí opět Skřivánek prohlednout dráty. A zlobí se. Mistr prý byl při návratu vítán jako král a co nejhoršího, jedna židovka mu padla kolem krku, když vystupoval z autobusu. Hle, zase přítelíček z Vožice.

PRONÁSLEDOVÁNÍ.

V listopadu 1939 je v Brně vydán zatykač na generála Františka Slunečku. Tam ho již nestihl. Jednoho deštivého dne ho očekává Božek na blanickém rozcestí, aby ho odvedl k Šormovi do Elbančie. Prší však vytrvale a generálovi se nechce šlapat ještě tři km. Zůstává zatím u Rosolů, o dva dny později odjíždí do Brna Ant. Slabý, aby zjistil, co je s generálovou paní. Je doma. Bylo u ní gestapo. Prohlídka. Při odchodu hrozili: „Nám v Protektorátě neunikne ani zrno písku!“ Nechci vypočítávat, kolikrát je blahobytná postava pana generála větší než zrno písku. Mohu však již nyní prozradit, že ho gestapo nenašlo. Pobyt u Rosolů není bezpečný. Již po týdnu odváží generála paní Marie Zákorová přes Tábor do Vojkova. Odtud odjíždí Zdeněk Zákora do Brna pro zprávy, jak pokračuje stíhání. Paní generálová je doma. To

Je vše, co zjistil. 25. prosince pan generál cestuje opět do Vožice. Fr. Mrázek ho převáží svým vozem k Antonínu Slabému do jeho domku na Husově náměstí. Tam se skrývá do 15. ledna 1940. Mohl tam být déle, ale vožickým občánkům je divné, jak se může kouřit z komína, když všichni obyvatelé domku bydlí tou dobou v Dětském domě na druhém konci města. Přece jim Slabý nemůže vykládat, že panu generálu Slunečkovi se nechce při třicetistupňových mrazech sedět u vyhaslých kamen.

Říká se, že pod svícnem je největší tma. Je to pravda. Míníme-li to obrazně, vypadá to takto: v prvním poschodí četnické stanice v Mladé Vožici sedí nejméně jednou týdně dva nebo tři lotři z táboorského gestapa a prohlízejí seznamy lidí, na něž byl vydán zatykač. Jméno „Fr. Slunečko“ je důkladně zatrženo červenou tužkou. Na panu generálovi gestapu velice záleží. Vždy důrazně připomínají, aby se v kraji i městě samém úsilovně pátralo, vždyt oni přece vědí, že sem Slunečko dojížděl každého roku na letní byt. Zatím v přízemí v bytě Jendy Kroneisla si hoví pan generál. O gestapu jenom slyšel, chtěl by je však vidět. Dívá se proto po každé za záclonou, když opouštějí gestapáci stanici. A vydrží to do 1. dubna. Abych však nezapomněl. Večer před hasičským bálem je Jenda Kroneisl na rozpacích. Manželka chce jít tancovat, ale může Jan nechat pana generála samotného? „Jen jděte, já to tu vydržím!“ Jan tedy jde, ale jaké překvapení ho čeká v sále. Přiběhne jeden vožický občanek a šeptá udýchaně: „Jeníčku, slyšel jsi už?“ „Ne, co pak se stalo?“ „Ty nevíš? Dnes přece hlásil Londýn, že generál Slunečko je už ve Francii!“

V době pobytu pana generála u Kroneisla byl v témže bytě v nájmu Mirek Čáp. Dveře jeho pokoje do bytu Kroneislových byly otevřeny. Určete potom, u koho byl pan generál ukryt. Jedno je jisté: u Kroneisla byl nájemníkem, u Mirka Čápa podnájemníkem. U obou byl v bezpečí.

Dva týdny pobývá pan generál u Jungmanů. Odtud ho převáží pan Vaněk z Ratibořských Hor do Smyslova. U Vřesec potkávají auto táboorského gestapa, ale to nic. Ve Smyslově přejímá generála poštovní tajemník Knotek a vede ho k Prokopovům. Odtud ho po čase převáží řídící učitel Kratochvíl ke svým známým do Bechyně a později do Tábora k obchodníku Volfovi. Tam se již nejmenuje František Slunečko, ale dostává jméno František Houdek a je řídícím učitelem z Oldřichova. Tak ho překřtil sám táboorský hejtman JUDr. František Macháček na žádost Břichovu. V té době oznamuje Slunečkovi Slabý, že mu může zprostředkovat odchod do zahraničí. Vojenské vedení v Praze však dává příkaz, aby zůstal v Čechách. Budé ho tu třeba pro domácí akce. V červnu ho tedy odváží Mirek Čáp do severovýchodních Čech, kde Slunečko později organizuje odboj skupiny „Alex“ na Jičínsku, Mlado-

boleslavsku, Mnichovohradištsku a Turnovsku. To již předbílám. Vratme se do listopadu 1939.

Dne 10. listopadu 1939 překvapilo gestapo několik členů redakce čsp. „V boj“ ve třetím poschodí pražského domu „U zlaté husy“. Jaroslav Straširypka z Kamberka chce uniknout gestapu stůj co stůj. Vyskakuje z okna místnosti ve třetím patře. Pádem si však zláme obě nohy. Převázejí ho do vězeňské nemocnice na Pankráci, kde se léčí do 1. března 1941. Pak následují výslechy a transport do Lipska, Drážďan, zpět do Lipska a Mnichova. V Berlíně je odsouzen. 12 roků těžké kázně si má odpykat v Erbrachu. Kambersko v něm ztrácí pilného kolportéra a šířitele čsp. V boj a letáků nejrůznějšího druhu.

Major
Jaroslav Boháč

15. prosince byl v Praze zatčen jeden z nejschopnějších spolupracovníků vožické skupiny, major Jaroslav Boháč. Zatčení očekával. Odstranil proto všechny listinný materiál. Nedokázali mu nic. Byl však přece odsouzen k dlouholetému žaláři. Boháč byl příliš znám publicisticky. Jeho dokumentární dílo o odboji z první světové války a mnoho článků téhož druhu, jeho činnost ve veřejném životě stačily, aby byl odstraněn.

Vězení v Berlíně bylo kruté. Podrylo mu zdraví. Zmírá ve věku 49 let dne 24. dubna 1944. Pro vožickou skupinu bylo Boháčovo zatčení nenahraditelnou ztrátou. Spojení s ústředím je přerušeno na dlouhou dobu.

22. prosince 1939 byl také zatčen plukovník Hron. Němci se snaží zbavit nás všech vyšších velitelů. Dobře vědí, že tím zbavují odboj nejlepších vojenských sil.

PODPŮRNÁ AKCE.

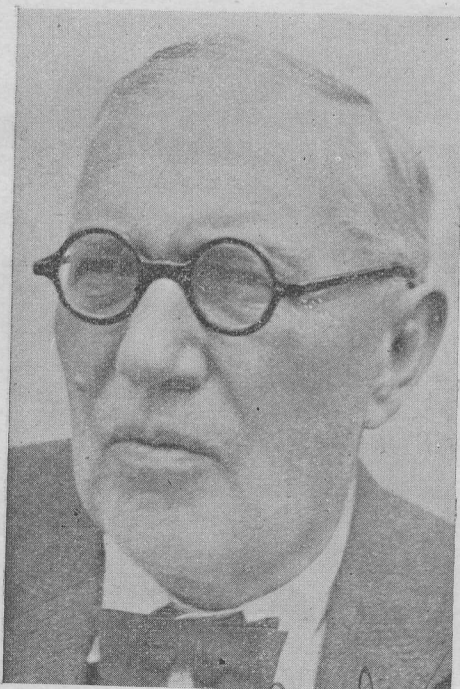
Zatčených přibývá. Pozůstali jsou zbavováni živitelů. Jsou bez prostředků. Pomoci jim, to je jeden z nejdůležitějších úkolů podzemního boje. Mladovožická skupina rozvinula velmi brzy rozsáhlou sběrací akci. Podnět k akci dal vlastně Bohouš Dvořák z Tábora. Při inkasování peněz za časopisy Melantricha vybírával také cigarety. Odevzdával je Vackovi a ten je dával uvězněným. Slávka Zákorová, Heda Bubeníčková a Anna Machová přicházejí s návrhem založení vlastní akce. Brich a Rosol souhlasí. Jsou určeni sběratelé pro město i okolí. Peníze, potraviny i šatstvo však je možno žádat jen od nejlepších známých. V Ml. Vožici jsou sběrateli: Zákorová, Bubeníčková, Machová, Ant. Slabý, ing. V. Krch, Brich. Řídící učitel Václav Slabý byl kromě toho zapojen do podpůrné akce primátora Klapky prostřednictvím insp. Hejného a tajemníka Vondráčka. Tuto akci podpořili v Mladé Vožici zejména Jarka Adalbertmann a Bohumil Mareš. Sběr na venkově organizoval Božek. Na Kambersku určuje sběratelem Karla Dobeše a strážmistra Aug. Šímu z Kamberka, na Smilohorsku Frant. Krále ze Smilových Hor a v Načeradci mu odevzdává značné částky Lad. Klenka, správce Dětského domova. Podpora se neomezuje jen na Mladou Vožici a nejbližší okolí. Pomáhá se postiženým v Táboře i jinde. Peníze, potraviny i šatstvo rozvázejí Slávka Zákorová, Anna Machová a ing. Václav Krch. Ten je úředníkem Národní pomoci. Falšuje podpisy příjemců a uvolňuje značné částky a množství prádla a šatů z darů pro Národní pomoc. Jak velikými částkami akce disponovala, chce ukázat aspoň na obětavosti jednoho z podporovatelů. Jaroslav Adalbertmann z Mladé Vožice odevzdával od roku 1940 do dubna 1946 jenom na penězích měsíčně 500 K. Největší potíže byly se sběrem šatstva a prádla. O darech Národní pomoci jsem se již zmínil. Nebyli to jen pozůstali po zatčených, kteří potřebovali oblek. Byli tu i ti, kteří se skrývali před gestapem a přecházeli s místa na místo. I takové jsme tu měli. Pro ošacení těchto vykonal velmi mnoho Stanislav Dintar. Neodmítl nikdy pomoc, nevezal nikdy žádné body. Nevzal také peníze, ale ještě mnohdy několik set korun přidal. A ještě nesmím zapomenout na pomoc za podmínek mno-

hem horších. Mnoho látek i hotových obleků odevzdaly pro akci Jarča Bauerová a Jiřina Kožíšková od fy Möse. Tato knížečka je dílko dokumentární. Rádi bychom tam uveřejnili jména všech dobrých lidí, kteří za doby okupace konali svou národní povinnost. Uvádíme proto na konci knížky jména všech, o nichž víme, že akci podporovali. Bojíme se však, že seznam nebude úplný. Několik našich sběratelů již nemůže mluvit. Je to především pokladní celé sběrací akce, Milada Jungmanová a sám Josef Brich. Protože jeden sběratel nevěděl, odkud dostává příspěvky druhý, bude jistě náš seznam neúplný.

OBĚTI.

*Přislibujte si mně, vyhrožujte si mně,
přece zrádcem nebudu!*

Havlíček.

E. K. Rosol

V polovině června 1942 zachytila censura na hranicích moravsko-slovenských dopis [redacted] adresovaný E. K. Ro-

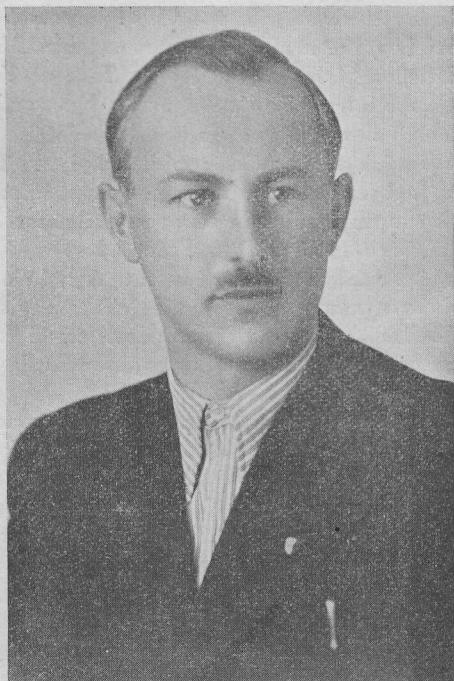
solovi do Mladé Vožice. Pisatelka se v něm zmiňuje o možnostech přepravy uprchlíků z Protektorátu na Slovensko. V té době měl Rosol stále na mysli generála Slunečku a naléhal, aby odešel do zahraničí. Těživé poměry ve stanném právu tyto obavy jen posílily. Ve svých posledních dopisech [redacted] se Rosol dožaduje zpráv o možnosti útěku přes Slovensko. Dopis byl předán tábořskému gestapu a to Rosola zatklo v pátek 22. června o páté hodině odpolední. Mohl uprchnout, a jen obava o osud paní a dětí ho přiměla, aby zůstal. Všem členům skupiny bylo jasno, že je konec. Bylo to ve stanném právu. Při výslechu neprozradil ani slova. 29. června o 1. hodině odpoledne mu byl přečten rozsudek smrti zastřelením. V 6 hodin byl v Táboře popraven. Padl hrdina havlíčkovského ražení. Láska k vlasti mu byla prací pro vlast. A tu lásku dovedl vykřiknout i do úst pušek německých vrahů: „Věřím v lepší budoucnost českého národa, marné vaše proti nám jsou vzteky!“ Příčinu jeho zatčení objasnil několik dní po popravě gestapák Giel na četnické stanici v Mladé Vožici.

Milada
Jungmannová

Na podzim téhož roku se provádí rozsáhlé zatýkání sokolských pracovníků. V Táboře zatkli Evalda, Tichého, Posadovského, Jaloveckého,

Šatavu, Multuše, manžele Maximovičovy, Součka, v Soběslavi Bubníka. 8. listopadu zatklo gestapo Miladu Jungmannovu, pokladní rozsáhlé podpůrné akce na Mladovožicku. Při posledním výslechu jí pohrozili: „Nepřiznáte-li, že je ve Vožici ilegální činnost a podpůrná akce, půjdete bez protokolu do Oswieczymi!“ „Nedá se nic dělat, pánové, já nic nevím!“ byla odpověď. Před odjezdem ji navštívila sestra Jarmila a Jarča Bauerová. Věděla, že je konec. Při loučení říká sestře: „Jarmilo, kdyby se něco stalo, popel si neber, kdo ví, čím by byl!“ Z Tábora ji odvezli koncem prosince 1942 do Prahy do sběrného tábora na Karlově náměstí. Na transportní cele s ní mluvila paní Marie Bruhová. Milada byla svěží, nebála se, těšila paní Maximovičovou. Odjela společně se sokoly tábořské župy. V transportu bylo 300 lidí. Z nich se vrátilo jen 27 osob. Poslední zprávu o Jungmannové podal Bohuslav Multuš. Při příjezdu do Oswieczymi byla úplně zdráva. Za týden po příjezdu byla usmrcena v plynové komoře a spalena v Birkenau (Rajsko).

Frant. Sedláček

Koncem září 1942 zemřel ve Flossenbürgu člen Rosolovy skupiny odboje, František Sedláček. Byl zatčen 29. června v Hodoníně. Po výsle-

ších v Táboře byl vězněn v Terezíně, odtud ho 15. srpna odvezli do koncentračního tábora ve Flossenbürgu. Úřední zpráva zní: „Zemřel na srdeční slabost.“ Této lži nevěříme. Příčinu jeho zatčení tušíme. Důkazy však nemáme. Sedláček byl za první republiky tajemníkem sociálně demokratické strany. Už to bylo provinění. Jeho činnost byla sledována již ve Vožici. Z Vožice byl úředně přeložen. Na zákrok gestapa byl později zbaven funkce tajemníka NS. To vše se již dělo mimo Ml. Vožici, proto osvětlení příčin zatčení je obtížné.

Byly to bolestné ztráty, činnost se však nesměla zastavit. Již na podzim minulého roku byl vyzrazen úkryt zbraní v Oustějovské kapliče. Nový úkryt našel Mrázek. Paní Štiková z Janova jistě netušila, co zamýšlí Mrázek s jejím kostelíkem, když si od ní jednoho listopadového dne vypůjčoval klíč. Brich chtěl vidět starobylou křtitelnicí. Než mu ji paní Štiková mohla ukázat, měl Mrázek otisk klíče. Za tři dni jej zkouší a 19. listopadu o půlnoci přenášejí oba zbraně z Oustějovské kapličky přes hřbitov na půdu janovského kostela. Nebyly tam dlouho. V červnu 1942 se janovští chystají k opravě střechy svého kostela. Slabý hlásí z cihelny Brichovi, že si již přijeli pro krytinu. 15. června odváží zbraně Mrázek, Brich a Slabý do Suchdolce. Tam přečkaly válku. Činnost skupiny však není jen místní. Odboj, to byl magický řetěz hlav, srdcí a rukou. Jeho silou byla organizovaná spolupráce. Vožicko je stranou všech důležitých dopravních spojů, nebyly tu továrny důležité pro vedení války, nebyla tu příležitost k destrukčním akcím. Vožičtí proto podporovali skupiny jiné, kde takovou příležitost měli. Od konce roku 1940 do jara roku 1943 dodává František Veselý, vedoucí okresního lomu v Mladé Vožici, Brichovi dynamit. A nebylo ho málo za tu dobu. Jeden a půl q dynamitu odevzdal Brich komunistickému ústředí odboje v Praze. Bedničky s třaskavinami dovážel do Říčan železničáři Somrovi buď sám, nebo je Slávka Zákorová předávala svému bratrovi Zdeňkovi. Ten je dovážel přímo do Prahy do „Dopravního družstva dopravních zaměstnanců“ v Petrské ulici. Menší množství dynamitu odevzdali též Jarka a Karel Kindl z Vožice. Veselý, který měl jediný v době války povolení k odběru třaskavin, dodával také rozbušky a zapalovací šňůru. Že činnost navenek vedla velmi často přes Tábor, je pochopitelné. Ne že by Vožice byla Táboru podřízena, měla přece z počátku styky s ústředím mnohem lepší, ale Brich tu měl od počátku dobré pracovní styky se svým nejlepším přítelem, řídícím učitelem Kratochvílem, i několika jinými přáteli. Mezi ně patřil také člen tábořské skupiny Pistorius z Chotovin, komunistický pracovník odboje. Komunistické odbojové buňky vznikaly v kraji hned po vpádu Němců do SSSR. Rozmach budování komunistické organizační sítě však je spojen se jménem „Černý Petr“. Je to krycí jméno komunistického poslance Lance, který přijel do Borotína v červnu 1942. V Borotíně založil kraj-

ský výbor. Okresní výbor je v Chotovinách. Jemu je podřízena Vožice. Vede ji Brich s Pistoriusem. Borotín má vlastní tiskárnu. Zde se tiskne „Náš boj“ a „Palcát“. Rudé právo přiváží pro mladovožickou skupinu Zdeněk Zákora. Ústředí rozesílá též organizační pokyny o tvoření revolučních národních výborů. Vznikají známé „trojky“. Později zakládá krajské vedení vlastní skupinu v Mladé Vožici. Vedením je pověřen František Mrázek. Ve Vožici získává ke spolupráci Rudolfa Vlačihu, V Kamberce Vacha a Burdu. Spojkou Vožice s ústředím v Borotíně je Zdeněk Zákora a Emanuel Vobruba. Spojení mladovožické skupiny s ústředím v Praze obstarává do konce roku 1942 Zdeněk Zákora. Do Prahy vozí třaskaviny, zpět instrukce, letáky a časopisy. Spojení skupiny vožické se Sedlčanskem obstarává Josef Novák. K Brichovi dojíždí pro informace. Spolupracuje též se Zdeňkem Zákorou. Na počátku roku 1943 připravuje borotínská skupina destrukční akci na úseku trati mezi Voticemi a Chotovinami. Borotínští mají málo zbraní, proto jim Mrázek opatřuje pušky z mladovožického skladu. K provedení akce nedojde, protože začíná rozsáhlé zatýkání pracovníků odboje na celém Tábořsku.

PARAŠUTISTA FRANTA ŠVEC.

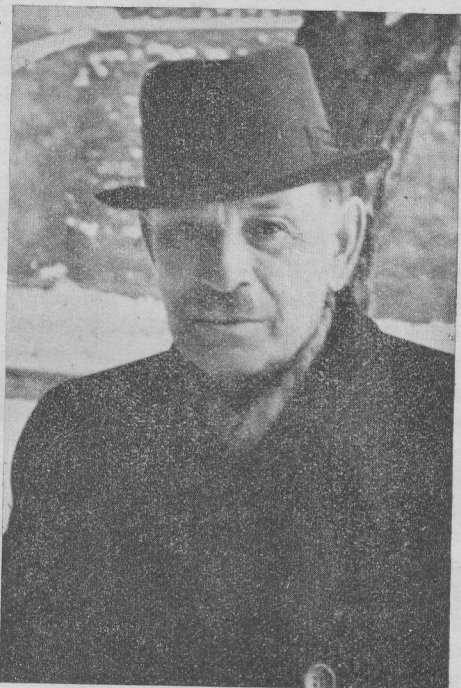
Počátkem října 1942 vysadila anglická letadla v křivoklátských lesích skupinu českých parašutistů. Němci po nich zahájili palbu. Parašutisté zakopali zbraně a rozprchli se. Několik dní pestrých cest po Čechách a Franta Švec-Pospíšil se objevuje na Moravě. Několik inserátů v Moravské Orlici je má svolat. Marně. Franta Švec je sám i s penězi pro celou skupinu. Jsou ostatní již mrtvi? Spojuje se se dvěma cizími parašutisty a počátkem listopadu zaklepou v noci na okno domku Františka Tomana v Urbanově u Telče. Několik dní pobudou u Františkova otce v Jiřicích u Moravských Budějovic a netrvá to ani týden a Jan Toman, správce lihovaru v Blanici u Mladé Vožice, dostává od svého bratra Františka telefonickou zprávu, že mu posílá do Čech spolehlivého parašutistu Frantu Švece-Pospíšila. To je počátek. Brichovi přivádí Švece Mirek Čáp. Brich ví, kolik konfidentů je mezi parašutisty, které nám posílá Anglie. Je nedůvěřivý, chce doklady a ověřuje si je. Pak je spokojen. Dovídá se, že Franta se narodil 1919 v jedné vsi u Moravského Krumlova, odletěl z Miroslavi na Moravě dne toho a toho. V Londýně dostal rozkazy od našeho vojenského zahraničního velení, proto je tady. Na Brichovi je, aby ho ukryl. Brich jede do Říčan, aby se dozvěděl něco o Frantových kamarádech. Marně. Jako by se nad nimi zem slehla. Švece odváží zakrátko do Tábora. Ujímají se ho Volfovi. O těch jsme již slyšeli. Brich zavazuje Švece i Volfovy k mlčení. Volfovi ho prohlašují za svého příbuzného. To nebývá špatné řešení, ale v době

přísného totálního nasazení si chodí Franta Švec po Táboře, do biografu. Ani to by nebo tak zlé. Když se však po Táboře začíná vyslovovat jméno „Franta Švec“ současně se slovem „parašutista“, začíná to být nebezpečné. Ne, Franta Švec není konfident, Franta Švec je jen lehkomyšlný člověk, který by měl svůj úkol chápat vážněji. Měl by vědět, že nesmí rodinu Volfovu vydávat v nebezpečí za to, že se ho tak nezištně ujala. Nesmí ji vydávat v nebezpečí již proto, že snad není v Táboře a ve Vožici akce, na níž by se nepodílel některý člen Volfovy rodiny. Konec tábořské idyle dělá krajské vedení v Borotíně. Franta Švec se dostává do Borotína na soud. Tam ho považují za konfidenta a chtějí ho zastřelit. Zasahuje Břich a přesvědčuje borotínské, že Franta konfidentem není. Jeho průkazy přezkoumává major Červinka. Jeho počínání v Táboře však bylo neodpovědné a musí proto co nejdříve zmizet. Odjíždí na Moravu. Nechce se mu. Poměry na Moravě jsou horší. Četníci po nich šli již z počátku. Spali u Uherského Hradiště ve stodolách u řeky Moravy, ale sedláci je vyhnali a udali. Celý týden prchali bez jídla. A Morava se stala Frantovi osudem. Byl popraven 3. prosince 1943 v Brně s oběma svými spolubojovníky. Zpráva o jeho konci je od gestapáka Kirchnera.

MRAČNA SE STAHUJÍ.

Krátce před vánocemi 1942 dostává Zdeněk Zákora z pražského ústředí zprávu, že po něm gestapo jde. Taková zpráva je nenahraditelná. Můžeš zahladit všechny stopy, uvědomit své spolupracovníky. Zdeňkovi zachránila život. Prchá ke Karlu Zachařovi do Kamberka, odtud k Antonínu Trantovi do Skrýšova, Vandrovci do Pohnání, k Františkovi Mrázkovi do Vožice. Vrací se na Sedlčansko, v Sedlci zakládá skupinu odboje, přechází opět na Mladovožicko, přežije honičku, kterou na něho po udání uspořádá smilohorské četnictvo s vrchním strážmistrem Havlenou v čele a za pomoci četnictva mladovožického s vrchním strážmistrem Pajerem v čele, vrací se k Trantovi do Skrýšova, skrývá ho Šopejstal ze Skrýšova, pomáhá mu Straširypka z Kamberka, obětavě ho podporuje A. Koubek ze Skrýšova a zase se na čas vrací do svého kraje. Gestapo zatím trápí jeho rodiče a sestru v Ml. Vožici. Nakonec se jim přece podaří přesvědčit gestapáky, že se Zdeňkem nežijí ve shodě a že jim dělá jen starosti. A když za ním občas maminka jede s balíkem plným prádla a potravin, musí být velmi opatrná. Nebezpečí však přichází odjinud. 29. ledna 1943 je v Plané zatčen člen krajského výboru v Borotíně, Jos. Hoffman. Lavina zatýkání se již nezastavuje. Tábor, Borotín, Soběslav, Chotoviny. Několik členů ze skupiny borotínské prchlo. Stále se neví, proč

se zatýká. Je to podpůrná akce? Jsou to letáky, časopisy, zbraně nebo parašutista? Vožičti si zatím mohou vybrat. Všechny cesty však vedou do Vožice. Volfovu rodinu v Táboře zatkli celou. Prozradil snad na ně někdo, že skrývali Švece? U Zákorů nová prohlídka. Nepřihlásí-li se Zdeněk do 14 dnů, zatknou celou rodinu. Zdenka si tedy již zařadili do akce borotínské, ale Zdeněk je pryč.

Josef Brich

Počátkem února přijel z Benešova zvláštní posel varovat Bricha. Nebezpečí je tedy bezprostřední. Brich musí pryč stůj co stůj. Brich je spoj vožičké skupiny na všechny strany. Zmizí-li, ztratí se i stopa. Brich s útekem nesouhlasí. Slibuje jen, že z něho nedostanou ani slova. Jak špatně tehdy chápal strach o svou osobu. Marně mu všichni vykládají, že ho nikdo ve Vožici nenahradí, že se zastaví veškerá činnost, protože skupina ztratí všechny spoje navenek. Hlavní důvod mu neřekli, že ho mají všichni rádi, a proto ho nesmějí ztratit. Po marném domlouvání se rozhodl Božek s Mrázkem, že ho odvezou třeba násilím. Mrázek slibuje svůj vůz. Vyhlásí ho na schůzku se Zdeňkem Zákorou do lesa u Smilových Hor a zavezou k Františku Královi, u něhož má skupina od počátku přípra-

venu dobrou skrýš. Jsou věci, které se nevyřeší nikdy, nevyřeší-li se hned. Stokrát žel, že tato slova se vyplnila právě u Bricha. 22. února 1943 přijíždí gestapo k Zákorovům. Je tu Müller, Dřevo, Hudlér, Kirchner, Giel. Ptají se na Bricha. Odjíždí prý často z Vožice. To Slávka popírá. Ani popis se neshoduje. A ještě někdo je zajímá. Je prý tu elektrikář a má auto. Popis se hodí Mrázkovi jako ulitý, ale Slávka je posílá k výběřcům Ludvíku Zemanovi. Ten však nemá auto. Navěčer zatkli Bricha u Rodné a odvezli přes Blaničku do Tábora. Se Zdeňkem Zákorou styky nemá, to Slávka popřela. Kam povede stopa? Zavezli ho do věznice, ale ještě téhož večera zavolali k výslechu. Zahájení bylo gestapácké, Hudlér mu dal facku. To si hrdý Brich nedal líbit a vrátil mu ji se slovy: „Ty kluku usmrkaný, ty mě budeš bít!“ Co následovalo potom, na to se vzpomíná jen s bolestí. Zbili ho klacky tak, že zůstal ležet na zemi v krvi. Hodili ho pod vodovod, a když přišel k sobě, vedli ho znovu k výslechu. To už nebyl ve svých krásných mysliveckých šatech. Ty byly rudé krví. Konfrontovali ho s Pistoriusem, Vaccem, Volfovými. Sdělení o výslechu je od paní Volfové. Na noc ho zavřeli do sklepa vedle cely rolníka Nevařila z Babic u Votic. Naříkal si, že má hroznou žízeň. Nevařil na něho volá, že je v rohu vodovod, aby se napil, ale Brich sténá a naříká, že se vůbec nemůže hnout. Ráno v 6 hodin pro něho šli opět. Nemohl však vstát, proto ho vyslýchali v cele. Když později v 10 hodin vstupuje do jeho cely gestapák Müller, je Brich již mrtev. Ještě téhož dne ho odvezli do Budějovic. Zpopelněn byl ve středu 24. února 1943. Ředitel krematoria Šembera dostal rozkaz popel vyhodit. Neučinil to, protože si uvědomil, že jde o neobyčejný případ. Když jsme si po osvobození odváželi urnu s hromádkou popela a několika nespálenými kostičkami, zmocnila se nás zoufalá lítost. To nám zbylo z Bricha, z našeho Bricha, člověka, jakých chodí málo po tomto nesmyslném světě.

V úterý 23. února hledalo ve Vožici gestapo Mirka Čápa. Ještě téhož dne mu odesílá skupina dopis do Wellen v Německu, kde byl toho času v kursu. Varuje ho. 24. února byl zatčen Jarka Kindl, 8. března paní Čápová a Jenda Toman, 9. března hledali Vondrku a konečně 17. března zatkli Slávku Zákorovou, když den před tím byl do Tábora převezen Mirek Čáp. V Táboře byl tedy prozrazen parašutista Franta Švec-Pospíšil. Jenda Toman byl gestapu již znám. Vyšetřovali ho na udání dvou vlajkařů z Vožice již dříve. Nechtěl jim přenechat líh. Musíme to připomenout, abychom si stále uvědomovali, jak málo stačilo, aby vás druhý vydal třeba na smrt pro litr lihu. Udání z Vožice měl také Jarka Kindl. Byl ve stycích s Brichem a za republiky založil ve Vožici komunistickou organizaci. Byl hrozně bit, ale mlčel. Jen proto se mohl po půl roce vrátit z Terezína. Z ostatních se vrátila z vazby jen paní Čápová a Vondrka. Jejich účast při ukrývání parašutisty Švece nebyla

závažná. Nebyl však vyzrazen jen parašutista, ten nekonečný řetěz zatčení, to je podpurná akce. A ještě něco. Nechme mluvit Mirko Čápa, který přišel k výslechu po Slávce Zákorové. Müller: „Ta potvora jedna, v té Vožici nám něco visí, ta organizace tam rozhodně je, ale ne a ne z té potvory dostat slovo!“ Statečná Slávka neznala inkasistu z Vožice, který má auto, neznala jiného učitele kromě Bricha, Slávka nemluvila. Parašutistu ovšem nebylo možno zapřít, když už byl vyzrazen příliš určitě. Mirek, Jenda i Slávka tedy tvrdí, že to nebyl parašutista, ale člověk, který uprchl z práce z Německa. Po nekonečných výsleších konečně protokol a transport: paní Volfovou a Slávku odvázejí do Terézína, Rawensbrücku, Bartu, Čápa a Jendu Tomana do Mauthausenu, Volfa, jeho syna Milu [redacted] do Flossenbürgu.

„BYLI JSME A BUDEM“.

Z organizací zbyly jen trosky. Činnost — aspoň z počátku — se zastavila úplně. Nebyli odstraněni jen vedoucí (Brich, Vacek, major Červinka), ale i velký počet členstva. Nebylo spojení mezi zbytky skupin. Obnovit činnost těchto skupin v dřívějších rozměrech se nepodařilo vůbec. Nebylo to ani možno. Ztráty byly příliš velké, rovněž obava před přijímáním nových lidí po tak smutných zkušenostech. Pravda, snahy po obnově činnosti a spojení tu byly. Vozičtí měli svého zpravodaje ve Zdeňku Zákorovi, který navštěvoval Trantu, Straširypku, Šopejstala, Mrázka, Zachaře a jiné. Byl pronásledován, a přece stačil založit na Sedlecku odbojnou skupinu, přinášel letáky, Rudé právo a zprávy, byl kusé. Jiným pokusem o zapojení byla Vlašim. Tam chtělo komun. ústředí zřídit krajské vedení, když padl Borotín, Tábor, Vožice. Vyslalo svou pracovníci Vlastu Jančovou do Vlašimě, aby navázala spojení. Tam za ní dvakrát dojel z Vožice Mrázek. Marně. Ve Vlašimi to nešlo. Souvislost zachovává jen sběrací akce. Nesměla zaniknout. Trpčících bylo více než dříve. Před svým zatčením odevzdala Milada Jungmannová všechny peníze Marii Lomské, ta je předala děkanovi Františku Veselému. Tyto prostředky se brzy vyčerpaly. Jednotliví sběratelé odevzdávají pak peníze Josefu Brichovi až do jeho zatčení. Společný sběr se již neobnovuje, ale jednotliví sběratelé vybírají příspěvky od svých známých a předávají je zase jen potřebným, jak se o péči o ně rozdělili. Sběr peněz provádí Heda Bubeníčková, Ant. Slabý, Božek, sběr šatstva Anna Machová, ale nejsou to jen tito. Potřebným pomáhá též Jaroslav Průša z Frauenhofu, ve Vožici vykonali mnoho zaměstnanci JASu, především sám jeho správce Josef Hroneš a František Příbyl. Ti potřební, to jsou později i uprchlíci z koncentračních táborů, parašutisti, party-

zání a všichni, kdo nechtěli pracovat v německých továrnách bombardovaných měst.

Tak před vánoce v roce 1944 ukrýval pět ruských uprchlíků na svém statku rolník Antonín Kocura z Bělče, o dva ruské partyzány, Tolmačeva a Tupicyna, se od 8. února 1945 až do revolučních dnů pečlivě staral rolník Josef Novotný z Horních Koutů a podporoval je pumpař František Novotný z Bostova a Josef Král z Horních Koutů s Janem Pazderkou.

Obnova činnosti odboje na Tábořsku je spojena se jménem ing. Jos. Hojdara a jeho vojenského poradce škpt. Marka, který se v Táboře skrýval před gestapem. Od léta 1943 vznikají odbojové buňky, t. zv. „trojky“. Je to nutné, aby se zabránilo lavinovému zatýkání, které Tábořsko předtím tak krutě postihlo. Sovětská fronta se blíží. Počátkem března 1945 seskakuje v melechovských lesích u Ledče nad Sázavou bojovník od Dukly, člen parašutistického štábu ukrajinské fronty a politický komisař ing. Jirka Nezval. Jeho úkolem je sloučit všechny odbojové skupiny v jižních a jihovýchodních Čechách v jednotlé partyzánské těleso, které má provádět záškodnické akce v týlu německé fronty, ustupující před armádami maršála Malinovského. Tyto armády mají také partyzánské sbory vyzbrojit. Ing. Jirka Nezval splňuje svůj úkol v krátké době. Štáb má sídlo v černovických lesích. V březnu jsou hlášeny záškodnické akce na trati Tábor-Praha, Tábor-Písek, Tábor-Pacov. Několikeré vykojení vlaků je výsledek. Přerušuje se telefonické vedení, několikrát také na lince Mladá Vožice-Tábor a Mladá Vožice-Miličín. Do akce se Vožicko zapojuje počátkem března. Ing. Hojdar posílá redaktora Karla Dobeše, aby navázal spojení. Božek slibuje zapojení Mladovožicka. V úseku Mladá Vožice je polit. vedoucím Ant. Slabý, vojenským major L. Říha, na Smilohorsku Fr. Král, Jindř. Míka a K. Svatek, na Rodensku obojí vede J. Brt, na Kamběřsku K. Dobeš a Řeháček, na Oldřichovsku Josef Čulík, Vyšeticku Karel Heřmánek, Hlasisvsku Jan Šilha. Z vojáků se tvoří malé bojové skupiny, velitelem je důstojník nejvyšší hodnosti. Oba vedoucí každého úseku si pořizují seznam svých vojáků, aniž je uvědomili o organisaci. Několik málo členů každé skupiny se zapojuje teprve v noci z 29. na 30. dubna, kdy vedení z Vožice rozesílá vedoucím skupin velké množství letáků a organisačních pokynů. Ty se téže noci vylepují hromadně na celém Tábořsku a přilehlých okresech. Štáb v Mnichu plánuje rozsáhlou akci v týdnu od 6. do 13. května. Do té doby vyzbrojí armáda Malinovského dostatečně všechny partyzánské sbory. 5. května však vypuklo předčasné povstání v Praze. Telegram o tom dostává vožická pošta po druhé hodině odpolední. Božek jej zadržuje a volá Tábor, kde je velení. Žádá příkazy. Telegram je totiž bez udání hodiny, odesilatele, místa. Ve Vožici se ještě neví o zranění ing. Hojdara a škpt. Marka, k němuž došlo

při návratu z porad štábu v Mnichu v noci 4. května. Spojení tedy není. Po opětném volání sděluje tábořská pošta, že telegram o povstání také má, ale v Táboře je úplný klid. Mohutná a plně vyzbrojená německá posádka totiž vešla do ulic města a učinila přísná opatření. Ještě horší situaci mají Votice, kde je silná posádka SS. Jedině Vlašim hlásí, že revoluční národní výbor se připojuje k povstání a ozbrojuje své lidi. Teprve potom odevzdává Březinová telegram přednostovi pošty a ten sděluje jeho obsah občanstvu. Reakce občanstva je ovšem prudká. Lze ji snáze pochopit než zvládnout. Krátce před čtvrtou hodinou promlouvá k občanstvu Mistr Ota Bubeníček s balkonu radnice. To si již lid vypořádává účty s vlajkaři a přivádí je na radnici. Členové hlídkového oddílu mají co dělat, aby je vyrvali spravedlivému hněvu lidu. Útoku na obecnou školu, kde jsou uzavřeni němečtí uprchlíci, je zabráněno. Hlídky obsazují zámek a špýchar, na příchodech k městu odzbrojují německé vojáky, zbraně odevzdávají na radnici. Odzbrojování oznamují telefonicky Smilovy Hory, Kamberk, Daměnice, Vičice, Radvanov. Skupiny tedy pracují dobře. Situace v Praze však vzbuzuje obavy. Rozhlas žádá léky, kterých je nedostatek. Dr. J. Hůlla sděluje národnímú výboru, že je opatří. Kudy se dostane ku Praze? Přes Tábor to nejde, přes Votice také ne. Konečně slibuje Vlašim, že dopraví léky do Prahy sama. Dr. Hůlla s Korbelem odjíždějí tedy do Vlašimě. Nazpět mají přivést střelivo z vlašimské kapslovnny, kterou podle telefonického sdělení vlašimští obsadili. Léky předali, ale střelivo nepřivezli. Kapslovnny obsadily oddíly SS. Večer volá Nová Ves. Zadrželi tam tři vojáky, kteří nechtějí vydat zbraně a kuchyni. Co s nimi? Otázka je zbytečná. Je to v obsahu výzvy české národní rady, aby se němečtí vojáci odzbrojovali. Odzbrojuje se všude, ve Vozici a v okolních vesnicích ovšem také. Ať se tedy Nová Ves zařídí podle toho. V telefonickém dotazu však chybí velmi závažné sdělení, že ti tři jsou SS z nedaleké votické posádky. Zde je příčina represálií esesmanů z Votic proti Nové Vsi v neděli 6. května. Novovesťtí totiž po odzbrojení, odebrání cigaret a kořalky zmíněné tři esesmany propustili. Nesoudíme, konstatujeme jenom. Netvrdíme také, že toto byla hlavní příčina přepadu Mladé Vozice. Ta byla jinde. Pohotovost a hlídky trvají ovšem po celou noc ze soboty na neděli. V neděli 6. května přijela do Vozice ozbrojená hlídka tábořské posádky. Proti ní bylo do radničního průjezdu posláno patnáct ozbrojených mužů vozické posádky. Srážce jen tak tak zabránil rozvážný velitel hlídky Bauer, který zakázal svému mužstvu střilet. Uměl velmi dobře česky. Vyjednával s ním ing. Kozák, Božek, Bubeníček. Zajímal ho osud německých uprchlíků ve škole. Bylo mu sděleno, že Češi nemordují bezbranné. S ním přijel také petrovický správce Hausam. Odešli pak do školy a zakrátko odjeli.

V neděli 6. května po druhé hodině odpolední (letního času) pře-

padli SS z votické posádky Novou Ves. Došlo k přestřelce. Při ní padl tajemník Růžička a ředitel měšťanské školy Václav Pavlík. SS obsadili vesnici, střídali do oken, sehnali muže na náves, z nich později dvacet odvezli do Votic. Tito rukojmí byli pak ve Voticích krutě vyslýcháni a bití. Při odvozu do Votic vyskočil z auta strážmistr Karel Dvořák. Byl zasypán kulemi, lehce poraněn, ale podařilo se mu prchnout. Totéž opakoval o chvíli později Matoušek, ale byl po několika krocích zastřelen. Z mužů, kteří proti esesmanům střídali, se podařilo hned ve vsi uprchnout Kabátovi.

O pomoc Nové Vsi požádal ve Vožici Matoušek. NV vyzval oba důstojníky, jimž byly svěřeny vojenské akce, aby zařídili potřebné. Oba odmítli. Důvody byly tyto: ze značného množství zbraní, jež byly ukořistěny, je mnoho poškozených. Z kulometů je použitelný jen jeden, ze samopalů 10. Pušek je dost, ale nábojů pro všechny druhy zbraní úplně nedostatek. Zásoba by byla vyčerpána v krátké době a město by se muselo vzdát. O trestech esesmanů, kteří měli zajištěný volný přísun nejen z Votic, ale i z Vrchotových Janovic, Sedlčan, Neveklovska, si nikdo nedělal ilusí. Také Tábor byl nebezpečím, jak se Vožičtí přesvědčili dopoledne. Domnělou pomoc mohl poskytnout Lukavec, kde měli prý zbraní dost. Těto možnosti se NV ihned chopil. Marně. Spojení přes Pacov nebylo. Teprve později jsme se dozvěděli, že ani lukavečtí neměli zbraní nazbyt. Nepriletěla totiž ruská letadla se zbraněmi pro partyzánské oddíly, ale přiletělo jen jedno letadlo a shodilo zbraně u Mních. Ty si ponechal štáb. Nebylo možno dlouho rozvažovat, protože přepadení města mohlo nastat každou chvíli. NV se rozhoduje pro jediné možné řešení: je nutno upustit od ozbrojené akce, aby město nebylo vydáno v nebezpečí úplného vyvraždění. Následuje výzva, aby ženy s dětmi opustily město. V krátké době jsou vyklizeny ulice, hlídky se stahují, zbraně ukrývají.

O půl páté dostává Božek telefonickou zprávu z Blanice, že se od Tábora blíží sedm vojenských aut, obsazených ozbrojenými vojáky. Má kolona spojitost s dopolední ozbrojenou hlídkou? Jsou to esesmani? Je to tábořská posádka? Přepad Vožice tedy přichází od Tábora. Zde je třeba připomenout, že se ve Vožici dosud nevědělo o pravé příčině přepadu Nové Vsi, nic se nevědělo o propuštění tří příslušníků SS z votické posádky. Akce SS byla považována za zárok proti povstání. Ing. Kozák navrhuje vyjednávání. S ním jde Božek a tajemník Svatek. Po chvíli vjíždí do prázdných ulic města sedm aut bývalého afrického sboru. Zbraně připraveny k střelbě, ale není proč střílet. Tři jmenovaní vycházejí koloně vstříc v okamžiku, kdy vjíždí do náměstí. Není to trestná výprava. Ptají se jen na cestu k Voticům. Odjeli. Z radnice volá Božek četnickou stanicí v Nové Vsi. Tam je již klid. Zastřelen nebyl nikdo, dvacet mužů odvezeno do Votic, spojitost s Mladou Vožicí

přepad nemá. Příčina přepadu? Tři propuštění SS z Votic. Až na padlé a tu spojitost byla informace správná.

Jediným stínem souvisejícím s Novou Vsí je zabavená vojenská kuchyně, kterou Novovesťáci poslali do Vožice. Uklidňující zprávu hlásí Božek z radnice ing. Kozákovi do centrály v zámku a Václavu Vanišovi, s nímž odchází z radnice. Ten jde na návštěvu k Vaňkovům, tam se tedy loučí. U sokolského cvičiště se dozvídá o situaci Mistr Bubeníček a souhlasí, aby uprchlíci byli zavoláni zpět do města. Božek tedy odchází přes Hrad k Pavlovce, pak k Řemičce a Stehlovům a posílá známé, aby oznámili uprchlíkům, že se mohou vrátit domů. Po chvíli se skutečně vracejí proudy uprchlíků k městu. Nedošly však. Od Zhoře pojednou zazněly nové salvy. SS se vracejí. Lidé prchají znovu, noví se připojují. Dnes víme, že u Zhoře byli zastřeleni v polích František Rosol, Karel Novotný a Rudolf Kubík z Noskova, Jaroslav Štástka z Nové Vsi a Bohumil Chotětický z Mladé Vožice. Všichni kromě Štástky chtěli vědět, co se dělo v Nové Vsi. Essesmani je zastihli před Zhoří v cestě vedoucí od noskovské cihelny. Hoši se rozprchli do polí, ale nezachránil se ani jediný. Esáctí vrazi vyskákali z obou aut a všechny postříleli. Byli to mladí hoši ve věku od 14 do 16 let. Jediný Chotětický byl starší muž. Na silnici u hřbitova se obě auta zastavila. Krátká porada. Jan Mareš na motorce již neprojel. Vrátili ho. Patnáct mužů se oddělilo od skupiny a postupovalo po mezi k noskovské silnici. Zbytek nasedl na auta. Projeli bleskem město a rozlétli se ulicemi. Střelba do dveří, oken, shánění mužů na náměstí. První oběť — Alois Mareš. Našli u něho střelnou zbraň a zastřelili ho před radnicí. Současně několik SS odešlo do budovy soudu. Propuštění vlajkaři. Mezi ostatní muže ovšem zařazeni nebyli. Připomínáme, že neobvinili nikoho za uvěznění, ale starost essesmanů o ně je důležitá pro vysvětlení příčin přepadu Vožice.

Zdálo se, že exekuce bude hrozivá. Na dotaz jednoho essesmana odpovídá velitel, že podle stanného práva budou všichni muži (bylo jich na náměstí přes 400) před zámkem zastřeleni. Pak měl být zastřelen každý druhý, později každý desátý. Chtěli vypálit zámek, protože na nádvoří byla nalezena zabavená esácká kuchyně. Do vyslýchání zasáhl vedoucí německého tábora uprchlíků a prohlásil, že všichni Němci byli hned v sobotu po poledni uzavřeni ve škole a ke dveřím postavena hlídka. Nikomu z nich nebyl zkríven na hlavě ani vlas, což se o vlajkařích, na něž ukázal, říci nedalo. Teď se ukázalo, jak bylo rozvázné, že se zabránilo několika nezodpovědným lidem v útoku na školu. Po této výpovědi nastal ve výslechu naprostý obrat. Dr. Štastný, který překládal hovor celého výslechu, prohlásil, že národní výbor se staral jen o pořádek v městě, což nakonec uznal sám velitel SS. Totéž prohlásil i zajištěný Václav Vaniš, který se na výzvu, kdo je mezi přítom-

Václav Vaniš

nými z národního výboru, přihlásil. Při zmínce o zbraních tvrdil, že je odevzdali sami němečtí vojáci. Pravda to ovšem nebyla, ale velitel SS tomu uvěřil. Vybral potom dvacet rukojmí a prohlásil, že se v několika dnech vrátí domů, nedojde-li v městě k nepokojům. Potraviny si mohou vzít s sebou. Ředitel Semotán pak dostal ještě instrukce o přísných opatřeních proti možným nepokojům. Když odcházel s dr. Šťastným z radnice, byli oba přesvědčeni, že nebezpečí nehrozí ani zajištěnému Vanišovi, kterého odvedli z radnice do hotelu Záložna. Skutečnost příštího dne ráno však byla o to drtivější. Vaniš visel na lípě u kostela. Jeho smrt byla hrozbou obyvatelstvu. Příčinu zvratu vysvětlit nemůžeme. Usmrčen byl mezi třetí a čtvrtou hodinou ranní. Způsob smrti, jaký si zvolili ožralí esesmani, nelze popisovat. Lípa, na níž byl již mrtvý přivázan, je místo, kde byla vykoupena všechna neexistující a pomyslná vina, kterou vzal na sebe za všechny. A ještě dvě oběti. Při obsazování města byl v bytě u okna zastřelen František Mimráček a rolník Antonín Vrtiška z Řemíčova byl již po revoluci těžce postřelen esesmany a zakrátko zranění podlehl.

Zbývá vysvětlit příčiny přepadení. U Nové Vsi je není třeba dokazovat. Jsou jasné. Souvislost s Mladou Vožicí mohla vyplynout z vyšetrování novoveských, že akce byly řízeny z Vožice, protože dovezení zabavené kuchyně do Vožice proti použití zbraní v Nové Vsi je argument téměř směšný. Výslech v Mladé Vožici však spojitost s Novou Vsí popírá, odmyslíme-li si epizodu s mapou Brna. (Dintar.) Při výslechu ve Vožici je zajímavé, zda již dříve nebyla v Mladé Vožici organizace a měla-li spojení s Prahou. Kdo dal podnět k této otázce? Píšeme kroniku a řadíme fakta. Připojujeme ještě jeden. Ve dnech 5. (odpoledne), 6. a 7. května byl v kasárnách SS ve Voticích viděn třikrát vožický vlajkař, jemuž jedinému se podařilo přehnout před oprávněným hněvem vožického obyvatelstva. Dodáváme, že byl viděn otevřenou branou na nádvoří kasáren SS. Svědectví může podat: Stanislav Dintar (tlumočnick celého výslechu s dvaceti rukojmími z Nové Vsi), pan Brejla a Jarmila Kazdová. Hledal-li u SS ochranu, musel říci, co se děje ve Vožici. Slovo „musel“ podtrhujeme. Dnes se považuje za mrtvého.

Čtenář této knížky nám promíne, ponecháváme-li závěr jemu. Fakta, jež jsme uvedli, jej neurčují naprosto spolehlivě. To na vysvětlenou.

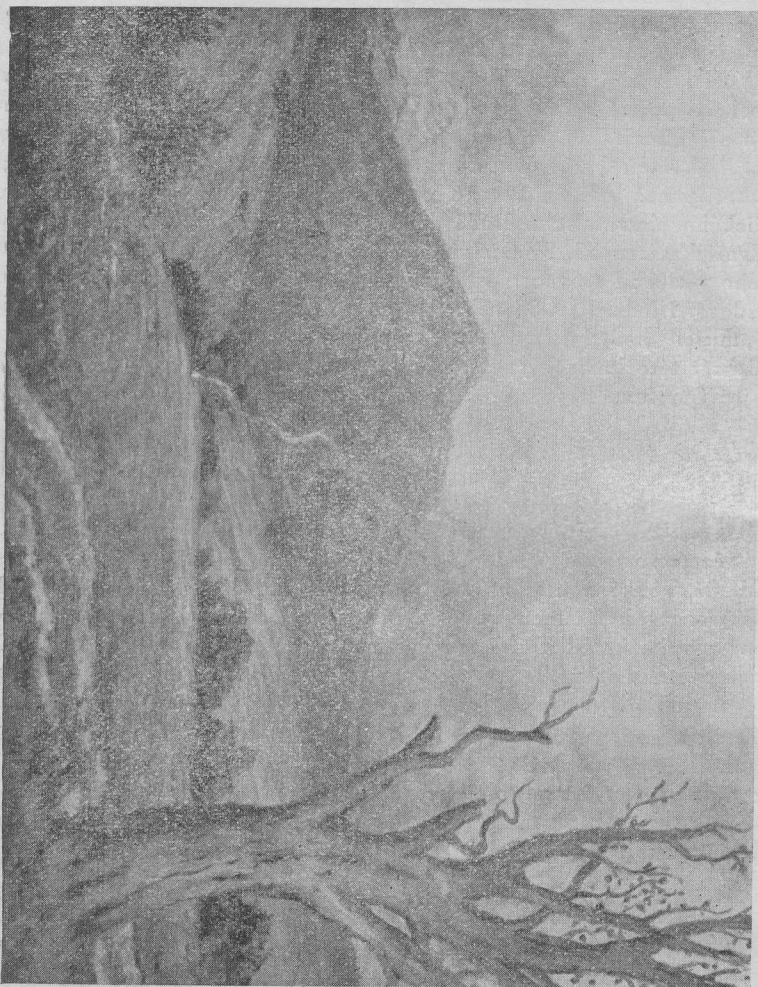
SYMBOL VÍRY.

V červenci roku 1941 na výstavě obrazů Mistra Oty Bubeníčka v Mladé Vožici poutal návštěvníky velký olej. Snad proto, že to byl jediný obraz, který neměl jména. Lístek za rámem byl němý: Olej 1940. Mistr prochází výstavními místnostmi, vzpomíná, vysvětluje. Jen jeden obraz zůstal bez výkladu. Olej z roku 1940. „Až po válce“, opakuje stereotypně Mistr.

Zachmuřený podzimní den roku 1940. Tři měsíce uplynuly od pádu Francie, ale neodbytná myšlenka srovnání se tvrdošíjně vtírá. Rok 1914 a rok 1940. Jen úzkost, nejistota a strach o osud národa plní duši. Nejtěší práce, pozornost těká, mysl se nezachycuje. Tíseň duše kvete verši Hlaváčkovými:

*„Zas den byl ospalý — po proudu řeky kdosi šel —
pod smutným nebem, nebem nízkým, nebem bez tepla —
to den byl ospalý — kdos zádumčivě v dálce pěl:
že marno vše, že nevzroste nic, že nic nezvepře.“*

Zachmuřený podzimní den roku 1940. Obrusy Blanika se ztrácejí v olověných mracích. Na pastvišti pod horou je rozstříknuto hejno husí. U ohničku, který těžce zápasí s větrem, se krčí uvozený pasáček. Nízko nad zemí letí dým a páchne spálenou natí. Vpravo jde polem orač.

Blanik

Seje. Syrově voní zem. Kdo bude sklízet? Zde vznikl Bubeníčkův symbolický Blaník, olej z roku 1940, ale jak je jiný. Pravda, budeš se ještě dlouho chvět, aby mrak nezavalil jediné jasné místo oblohy tmou, aby víchř neserval několik posledních listů se slovanské lípy, aby vítr nerozmetl ohníček, v němž hoří víra. Symbolický Blaník, dílo vzdoru a víry, odznak odboje mladovožické skupiny.

13. května 1945. Pokoj v Mistrově vile. Dva stoly vedle sebe, řasnatá pokrývka kvete barvami jara. Kolem stolů židle. Na čelné stěně symbolický Blaník, olej z roku 1940. Nic se tu nezměnilo. Sedáme ke stolům. Pět židlí je prázdných. Chybí ještě někdo? Ach ne. Zde sedával E. K. Rosol. Přes opěradlo židle je přehozen černý závoj, na něm je umístěna fotografie a pod ní lísteček s nápisem: Byl zastřelen 29. června 1942. Vedlejší židle patřila Josefu Brichovi. Usmívá se na nás s fotografie, ale lístek křičí hroznými slovy: Byl ubit v Táboře 23. února 1943. Po Mistrově pravici je místo Milady Jungmannové. Byla otrávena v plynové komoře v Birkenau dne 3. února 1943. Také druhé čelné místo je prázdné. Přímhouříš-li oči, zmizí lístek pod fotografií i slova na něm: Podlehl útrapám dne 24. dubna 1944 v Berlíně, a za stůl zasedne major Jaroslav Boháč. A ještě jedno místo je nezvykle prázdné. To proti oknu. Tam sedával František Sedláček a neúnavně obhajoval své politické názory. Dnes je tu jen lístek a na něm nápis: Byl umučen ve Flossenbürgu dne 29. září 1942. Jsme tedy všichni. Ticho, jen zbloudilá moucha se marně tluče o okenní sklo. Pojednou kvílivý vzlyk. A pak již neudržíš proud slz. Hle, s předmětů vyprchaly doteky teplých lidských dlaní, když odešel člověk. Žijí však s ním stále a zraňují vzpomínkou. Odcházíme po špičkách. Toto místo bude navždy zasvěceno vzpomínkám a ty nebudou nikdy radostné. Za okny čeká práce. Je radostná, protože patří svobodné vlasti. Tito zde se nedočkali. K nim budeme chodit, abychom nikdy nezapomněli, jak draze jsme platili svou svobodu.

*„O lásku prosíme, lidé boží —
Otevřte srdce!“*

Jiří Wolker.

Nebyl to jen soucit k těm, jež přišlápla prušácká bota. Byla to statečnost, protože pomáhat druhému byl zločin, který se tvrdě trestal. A přece pomáhali. Dnes dostávají všichni ti bezejmenní dobří lidé jména. Dnes je soucit opět jen soucitem. Chybí mu statečnost. Jen proto jsme směli jména uveřejnit.

Zde jsou:

Adalbertmann Jaroslav, hostinský, Mladá Vožice,
Adamčík Vilém, krejčí, Mladá Vožice,
Bauerová Jaroslava, obch. př., Mladá Vožice,
Boušková Růžena, manž. telef. zříz., Mladá Vožice,
Brešnajdr Josef, obchodník, Mladá Vožice,
Bubeničková Heda, manž. akad. malíře, Mladá Vožice,
Bubeničková Heda, akad. mal., Mladá Vožice,
Bubeniček Ota, akad. malíř, Mladá Vožice,
Burian Antonín, řezník, Mladá Vožice,
Čáp Miroslav, úředník, Mladá Vožice,
Čáp Vojtěch, řídicí učitel, Borkovice,
Cintlová Hermína, Mladá Vožice,
Dintar Stanislav, obchodník, Mladá Vožice,
Dobeš Karel, obchodník, Kamberk,
Horký Josef, obchod. příručí, Mladá Vožice,
Hroneš Josef, správce dopr. spol. JAS, Mladá Vožice,
Karda Eduard, mlynář, Mladá Vožice,
Kindlová Žofie, Mladá Vožice,
Kindl František, obuvník, Mladá Vožice,
Klenka Ladislav, správce Dětského domova, Načeradec,
Knotek Ludvík, úředník, Mladá Vožice,
Kocura Antonín, rolník, Běleč,
Koubek Alois, rolník, Skryšov,
Kozák Karel, ing., Mladá Vožice,
Kožišková Jiřina, obchod. příručí, Mladá Vožice,
Král František, rolník, Smilovy Hory,
Král Josef, rolník, Horní Kouty,
Krampera J., mlynář, Petrovice,
Krch Václav, ing., úřed. soc. pom., Mladá Vožice,
Lomská Marie, odb. učit., Mladá Vožice,
Machová Anna, učitelka, Mladá Vožice,
Machula Jan, odb. učitel, Tábor,
Mareš Bohumil, řezník, Mladá Vožice,
Novotná Jarmila, úřed., Horní Kouty,
Novotný František, pumpař, Bostov,
Novotný Josef, rolník, Horní Kouty,
Novoveský František, ing. architekt, Mladá Vožice,
Pazderka Jan, domkář, Bostov,
Pilz, Rudolf, statkář, Miličín,
Průša Jaroslav, správce lihovaru, Frauenhof-Zálesí,
Příbyl František, řidič, Mladá Vožice,
Slabý Václav, řídicí učitel, Mladá Vožice,
Suchan František, strážm. v. v., Mladá Vožice,

Soukup Josef, dr., Mezimostí,
Strnadová Marie, manž. řed. Všeob. zál., Mladá Vožice,
Šíma August, strážm., Kamberk,
Šopejstal Jan, rolník, Skrýšov,
Švec Josef, rolník, Hrnčíře,
Tranta Antonín, rolník, Skrýšov,
Váša František, cukrář, Mladá Vožice,
Veselý František, děkan, Mladá Vožice,
Vlček František, vrch. čet. strážm., Kamberk,
Volf Josef, obchodník, Tábor,
Vondrka František, úřed. důch. kontr., Mladá Vožice,
Zeman Ladislav, hostinský, Smilovy Hory.

Děkujeme svému členu

FRANTIŠKU MRÁZKOVÍ

za péči, kterou této brožurce věnoval.